

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dn. 2 maja 2018 r.

NK-KE.431.10.2018.MJW

Pan

Piotr Wołowicz

Starosta Górski

Wystąpienie Pokontrolne

W dniach od 4 do 6 kwietnia 2018 r. na podstawie przepisów art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2234) oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. nr 185, poz. 1092) i imiennego upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego z dnia 19 marca 2018 r. nr 16 kontroler z Wydziału Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu inspektor wojewódzki Marta Jodłowska – Wrona, przeprowadziła w Starostwie Powiatowym w Górze z siedzibą przy ul. Mickiewicza 1, 56-200 Góra, kontrolę problemową w trybie zwykłym w przedmiocie realizacji zadania z zakresu administracji rządowej polegającego na organizacji na terenie powiatu górskiego, zwanego dalej Powiatem, punktów udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej, na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2030), zwanej dalej Ustawą.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 11 grudnia 2017 r. *Planem kontroli na I półrocze 2018 r.* (sygn. NK- KE.430.9.2017.DD).

Przedmiotem kontroli było przygotowanie organizacyjne Powiatu do wykonania zadania, a także zgodność lokali, w których usytuowane są punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, z przepisami prawa. Ponadto kontroli podlegała realizacja obowiązków informacyjnych oraz dokumentowanie udzielanych porad prawnych.

Okres objęty kontrolą obejmował czas od dnia 1 września 2015 r. do dnia kontroli.

Kontrola została wpisana w książce kontroli pod nr 1/2018 r.

Funkcję Starosty Górowskiego w okresie objętym kontrolą pełnił Pan Piotr Wołowicz¹.

Zadania będące przedmiotem kontroli są realizowane w całości przez Panią Elżbietę Kwiatkowską – Sekretarza Powiatu Górowskiego².

[dowód: akta kontroli str. 41-42]

W dniu 30 kwietnia 2018 r. Staroście Górowskiemu doręczono projekt wystąpienia pokontrolnego sporządzony dnia 26 kwietnia 2018 r. Do ustaleń zawartych w niniejszym dokumencie nie złożono zastrzeżeń. Treść wystąpienia pokontrolnego, mając na uwadze powyższe oraz przepis art. 46 ust. 1 oraz ust. 3 pkt 1 i pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, obejmuje treść projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 26 kwietnia 2018 r. oraz zalecenia dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej oraz termin na poinformowanie o podjętych w związku z ww. zaleceniami działaniach lub o przyczynach ich niepodjęcia.

W związku z powyższym przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne zgodnie z dyspozycją art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej.

Wykonywanie zadania przez podmiot kontrolowany – tj. Starostę Górowskiego oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Przedmiotowej oceny dokonano w oparciu o następujące ustalenia w zakresie zagadnień objętych kontrolą.

I. Organizacja punktów nieodpłatnej pomocy prawnej.

Na terenie Powiatu Górowskiego utworzono dwa punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej zgodnie z art. 8 ust. 2 w zw. z art. 20 ust. 4 Ustawy.

W toku przeprowadzonej kontroli wezwano Sekretarza Powiatu Górowskiego do wskazania czy w okresie nią objętym do Starostwa wpłynęły jakiegokolwiek skargi lub wnioski w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej, w rozumieniu działu VIII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 ze zm.), zwana

¹ Uchwała nr I/3/2014 z dnia 15 grudnia 2014 r. Rady Powiatu Górowskiego w sprawie wyboru Starosty Górowskiego.

² Aneks z dnia 11 kwietnia 2018 r. do zakresu czynności i odpowiedzialności pani Elżbiety Kwiatkowskiej – Sekretarza Powiatu, wydany przez Starostę Górowskiego.

dalej k. p. a. W pkt 1 wyjaśnień Starosty Powiatu Górowskiego z dnia 12 kwietnia 2018 r.³ wskazano, iż do Urzędu nie wpłynęły, ani skargi, ani wnioski dotyczące kontrolowanego zagadnienia.

[dowód: akta kontroli str. 492]

Na podstawie art. 8 ust. 1 Ustawy zadanie polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej powiat realizuje w porozumieniu z gminą. W wyniku kontroli stwierdzono, iż Powiat Górowski zawierał porozumienia na lata 2016, 2017, 2018 z Gminą Wąsosz⁴. Porozumienia zawierały elementy określone w art. 9 ust. 1 pkt 1-3 Ustawy.

W toku kontroli ustalono, iż Powiat Górowski w 2015 r. nie wystosował informacji do gmin czy są zainteresowane podjęciem współpracy w zakresie realizacji zadania dotyczącego nieodpłatnej pomocy prawnej, tylko zdecydował, że przedmiotowe zadanie będzie wykonywał samodzielnie. Z dokumentów przedstawionych kontrolerowi wynika, iż Gmina Wąsosz była zainteresowana wspólną realizacją przedmiotowego zadania⁵. Ponadto, Burmistrz Gminy Wąsosz deklarował, iż posiada możliwości lokalowe i jest w stanie udostępnić pomieszczenia do celów nieodpłatnej pomocy prawnej (nawet w godzinach popołudniowych czy wieczornych), w Zespole Placówek Kultury w Wąsoszu bądź w Bibliotece Publicznej w Wąsoszu. Gmina zaproponował również pokrycie kosztów delegacji osób pełniących zadania ustawowe, w związku z obowiązkiem zaspokojenia potrzeb mieszkańców Gminy Wąsosz w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej⁶. Po wykonaniu przez Starostę Górowskiego analizy zapotrzebowania mieszkańców powiatu na umiejscowienie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, poza obrębem miasta Góra, na terenie gmin Wąsosz, Jemielno i Niechlów, powiat zdecydował o nawiązaniu współpracy w przedmiotowym zakresie z Gminą Wąsosz⁷.

[dowód: akta kontroli str. 35-39]

Starosta Górowski złożył następujące wyjaśnienia dotyczące ww. stanu faktycznego:

"Powiat górowski realizował samodzielnie udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia 30 czerwca 2016 r. Starosta określił powiatowy lokal, w którym są usytuowane

³ Sygn. OR.1710.1.2018, zwane dalej wyjaśnieniami z dnia 12.04.2018.

⁴ Na Powiat Górowski składają się cztery gminy tj. Góra, Wąsosz, Jemielno i Niechlów.

⁵ Pismo z dn. 3 listopada 2015 r. nr OR.031.1.2015 Burmistrza Wąsosza.

⁶ Pismo z dn. 18 grudnia 2015 r. nr OR.031.2.2015 Burmistrza Wąsosza.

⁷ Pismo z dn. 27 kwietnia 2016 r. nr OR.2011.83.2016 Starosty Górowskiego.

punkty nieodpłatnej pomocy prawnej wraz z harmonogramem wskazującym dni i godziny, w którym będzie udzielana pomoc prawna”.

„W roku 2015 nie zostało zawarte porozumienie z gminą Wąsosz. Porozumienie zostało zawarte w dniu 14 czerwca 2016 r. w związku z prośbą Burmistrza Wąsosza. Burmistrz Wąsosza w roku 2015 składał pierwsze deklaracje uruchomienia punktu w Wąsoszu w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców Wąsosza. Gmina Wąsosz jest drugą gminą pod względem wielkości na terenie powiatu górowskiego. Ponadto analiza przyjęć osób w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej za I kwartał 2016 r. była powodem uruchomienia punktu w Wąsoszu. Gmina Niechlów i Gmina Jemielno są małymi gminami w naszym powiecie. Prowadzone rozmowy w zakresie utworzenia punktów w tych gminach nie przyniosły pozytywnego skutku”.

[dowód: akta kontroli str.492-493]

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy ocenić pozytywnie gotowość powiatu do realizacji przedmiotowego zadania, a także zastosowanie się do przepisu art. 9 ust 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Należy podkreślić, iż zawarte przedmiotowe porozumienie pomiędzy Powiatem Górowskim a Gminą Wąsosz, umożliwia łatwiejszy dostęp do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej mieszkańcom Gmin Wąsosz oraz Jemielno. Jednakże, należy ocenić negatywnie fakt, iż Powiat Górowski nie wystosował informacji do gmin położonych na terenie powiatu czy są zainteresowane zawarciem przedmiotowego porozumienia.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż dwa punkty nieodpłatnej pomocy prawnej⁸ zostały umiejscowione w tym samym lokalu powiatowym położonym na terenie Gminy Góra⁹. Umiejscowienie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w tej samej lokalizacji, nie stanowi problemów w ich wzajemnym funkcjonowaniu, ponieważ każdy punkt działa w innych godzinach¹⁰. Pierwszy punkt nieodpłatnej pomocy prawnej jest prowadzony przez Powiat Górowski, natomiast drugi punkt prowadzi organizacja pozarządowa¹¹ i w ramach

⁸ Harmonogram funkcjonowania punktów nieodpłatnej pomocy prawnej określony został w pkt II niniejszego projektu wystąpienia pokontrolnego tyt. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej.

⁹ Lokalizacja dwóch punktów nieodpłatnej pomocy prawnej: Góra 56-200, ul. Armii Polskiej 8.

¹⁰ Harmonogram funkcjonowania punktów został opisany w pkt II niniejszego projektu wystąpienia pokontrolnego w tyt. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej.

¹¹ Stowarzyszenie Wsparcie, Informacja Rozwój KRS 0000381818, ul. Stefana Batorego 8, 56-200 Góra

drugiego punktu na terenie Gminy Wąsosz nieodpłatna pomoc prawna jest udzielana w lokalu gminnym, w jednym dniu tygodnia (czwartek). Należy wskazać, iż ustawodawca na gruncie przedmiotowego aktu normatywnego przewidział wyłącznie możliwość lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w lokalach powiatowych (art. 9 ust. 1 pkt 1 oraz art. 9 ust. 2 pkt 1 Ustawy) lub lokalach gminnych, w których pomoc prawna jest świadczona na podstawie porozumień, o których mowa w art. 9 ust. 1 Ustawy, zawieranych pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż umiejscowienie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej przez Powiat Górowski nastąpiło prawidłowo, zgodnie z przedmiotową ustawą.

[dowód: akta kontroli str. 32]

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż Powiat corocznie zawiera w terminie, tj. zgodnie z przepisami art. 26 ust. 2 oraz art. 10 ust. 2 zdanie pierwsze Ustawy, porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej z Radą Okręgową Izby Radców Prawnych we Wrocławiu oraz z Okręgową Radą Adwokacką z siedzibą we Wrocławiu. Przedmiotowe porozumienia zawierały wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 pkt 1-4 Ustawy, a o ich zawarciu poinformowano Wojewodę Dolnośląskiego zgodnie z postanowieniami art. 10 ust. 3 Ustawy. Należy ocenić pozytywnie realizowanie przepisów ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej w ww. zakresie.

[dowód: akta kontroli str. 49-60]

W wyniku kontroli stwierdzono, iż zgodnie z art. 6 ust. 1 Ustawy w punktach prowadzonym przez Powiat adwokaci oraz radcy prawni udzielali nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie umów zawartych z Powiatem. Należy ocenić pozytywnie, iż przy zawieraniu przedmiotowych umów nie naruszono terminu określonego w art. 26 ust. 2 Ustawy. Umowy zawierały elementy określone w art. 6 ust. 2 pkt 1-2 i 4-7 Ustawy.

[dowód: akta kontroli str. 67-80]

W toku czynności kontrolnych zweryfikowano prawidłowość przeprowadzenia otwartych konkursów ofert, w celu wyłonienia organizacji pozarządowej, która poprowadzi punkt nieodpłatnej pomocy prawnej¹² odpowiednio w roku: 2016, 2017 oraz 2018. W wyniku

¹² Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez organizację pozarządową mieści się w Górze

powyższej analizie stwierdzono, iż każdorazowo Powiat Górowski, zgodnie z postanowieniami przepisu art. 11 ust. 1 i 2 ustawy – wyłonił w otwartym konkursie ofert organizację Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój” i powierzył jej prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej.

Przedmiotowe postępowania konkursowe zostały przeprowadzone oraz udokumentowane zgodnie z wymogami przepisów art. 13-16, art. 18a i art. 19 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zwaną dalej u. d. p. p.w. oraz zostały zakończone w terminach określonych w art. 26 ust. 4 i art. 11 ust. 12 pkt 1 Ustawy, co należy ocenić pozytywnie.

[dowód: akta kontroli str. 103-305]

Jednakże, z przedstawionej kontrolerowi dokumentacji dotyczącej postępowań konkursowych, wynika, iż oceny formalnej złożonych ofert w konkursach na lata 2016¹³, 2017¹⁴, 2018¹⁵ dokonał Wydział Organizacyjny i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Górze.

Komisja konkursowa dokonywała wyłącznie oceny merytorycznej, jedynie tych ofert, które spełniły wymagania formalne w ocenie Wydziału Organizacyjnego i Spraw Społecznych.

[dowód: akta kontroli str. 115, 126-130, 160-161, 171-175, 203-204, 275-279]

Zespół do oceny formalnej może w szczególności przedstawiać propozycję listy ofert podlegających wykluczeniu, z jednoczesnym zachowaniem pełnego dostępu komisji konkursowej do zakwestionowanych ofert oraz zagwarantowaniem prawa do wydania przez nią indywidualnego rozstrzygnięcia w zakresie podtrzymania proponowanego stanowiska¹⁶.

Poniżej przedstawiono weryfikację ofert pod względem formalnym w konkursach przeprowadzonych w latach 2015, 2016 i 2017.

Według udostępnionej kontrolerowi dokumentacji w 2015 łącznie wpłynęły w terminie tj. w dn. 26 października 2015 r., dwie oferty konkursowe tj. Stowarzyszenie Inicjatyw

¹³ Załącznik do Uchwały nr 57/2015 z dn. 30.09.2015 r. XIV ust. 1 Zarządu Powiatu Górowskiego (akta kontroli str. 115).

¹⁴ Załącznik do Uchwały nr 79/2016 z dn. 07.11.2016 r. XIII ust. 1 Zarządu Powiatu Górowskiego (akta kontroli str. 160-161).

¹⁵ Załącznik do Uchwały nr 96/2017 z dn. 24.10.2017 r. XIII ust. 1 Zarządu Powiatu Górowskiego (akta kontroli str. 203-204).

¹⁶ „Dopuszczalność dokonywania oceny formalnej ofert poza komisją konkursową” Anna Olejniczak System Informacji Prawnej Legalis data 02.11.2016 r.

Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój”¹⁷ z Góry i Fundacja „W służbie wsi”¹⁸ z Wrocławia - po weryfikacji formalnej przez Wydział Organizacyjny i Spraw Społecznych Starostwa – odrzucona została oferta „Fundacji w służbie wsi” i wskazana jako jedyna poprawna oferta do merytorycznej oceny Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój”. W toku kontroli ustalono, iż prawidłowo dokonano odrzucenia oferty Fundacji „W służbie wsi”, jednakże wymaga podkreślenia fakt, iż Komisja Konkursowa nie wydała indywidualnego rozstrzygnięcia w zakresie podtrzymania proponowanego przez Wydział Organizacji i Spraw Społecznych przedmiotowego stanowiska.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w 2016 r. wpłynęło do Starostwa łącznie pięć ofert konkursowych w tym trzy stowarzyszenia tj. Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój”¹⁹ z siedzibą w Górze, „Wrocławskie Centrum Mediacji”²⁰ z siedzibą we Wrocławiu, „Wsparcia Obywatelskiego *Jacy-Tacy*”²¹ z siedzibą w Krakowie oraz dwie fundacje „W służbie wsi”²² z siedzibą we Wrocławiu i *Togatus Pro Bono*²³ z siedzibą w Olsztynie. Jak wynika z dokumentacji przedstawionej kontrolerowi, wyłącznie oferta Stowarzyszenia Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój” z Góry została dopuszczona przez Wydział Organizacyjny i Spraw Społecznych Starostwa do zaopiniowania merytorycznego przez komisję konkursową. Pozostałe oferty ww. organizacji faktycznie nie spełniały wymogów formalnych.

¹⁷ Oferta Stowarzyszenia Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój” została wybrana w konkursie przeprowadzonym w 2015 r., ponieważ spełniała wszystkie wymagania formalne i merytoryczne.

¹⁸ Oferta Fundacji „W służbie wsi” została odrzucona w konkursie przeprowadzonym w 2015 r. z powodu nie prowadzenia działalności statutowej związanej z realizacją zadania objętego konkursem, miała błędnie wypełniony kosztorys i brak doświadczenia w wykonywaniu zadań wiążących się z udzielaniem porad prawnych lub informacji prawnych.

¹⁹ Oferta Stowarzyszenia Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój” została wybrana w konkursie przeprowadzonym w 2016 r., z powodu spełnienia wszystkich wymogów formalnych i merytorycznych.

²⁰ Oferta Wrocławskiego Centrum Mediacji została odrzucona w konkursie przeprowadzonym w 2016 r. z powodu braku (określonego w treści ogłoszenia konkursowego) potwierdzenia kserokopii dokumentów za zgodność z oryginałem, błędnego podania tytułu zadania publicznego.

²¹ Oferta Stowarzyszenia „Jacy-Tacy” została odrzucona w konkursie przeprowadzonym w 2016 r. z powodu braku (określonego w treści ogłoszenia konkursowego) potwierdzenia kserokopii dokumentów za zgodność z oryginałem.

²² Oferta Fundacji „W służbie wsi” została odrzucona w konkursie przeprowadzonym w 2016 r. z powodu braku właściwego (określonego w treści ogłoszenia konkursowego) poświadczenia za zgodność z oryginałem załączonych do oferty dokumentów.

²³ Oferta Fundacji „Togatus Pro Bono” została odrzucona w konkursie przeprowadzonym w 2016 r. z powodu braku właściwego (określonego w treści ogłoszenia konkursowego) poświadczenia za zgodność z oryginałem załączonych do oferty dokumentów.

W 2017 r. wpłynęło do Starostwa łącznie pięć ofert konkursowych złożonych przez cztery fundacje tj. „Honeste Vivere”²⁴ z siedzibą w Warszawie, „Młodzi Ludziom”²⁵ z siedzibą w Głuchowie, „Togatus Pro Bono”²⁶ z siedzibą w Olsztynie, „W służbie wsi”²⁷ z siedzibą we Wrocławiu oraz Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój”²⁸ z Góry. Wydział Organizacji i Spraw Społecznych wskazał dwie oferty spośród ww. do rozpatrzenia merytorycznego przez powołaną komisję konkursową, tj. „W służbie wsi” z siedzibą we Wrocławiu oraz Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój” z Góry.

Starostwo w ww. kwestii złożyło następujące wyjaśnienia:

„Projekt uchwały w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na zadania publiczne realizowane przez organizacje pozarządowe w latach 2015, 2016, 2017 przygotowywany był przez Wydział Organizacyjny i Spraw Społecznych. Uchwała została sprawdzona przez radcę prawnego Starostwa i nie wniesiono do niej uwag. Brak jest podstawy prawnej do rozpatrywania ofert pod względem formalnym przez Wydział Organizacyjny i Spraw Społecznych. Podczas przygotowywania ogłoszenia otwartych konkursów ofert w następnych latach zastosowanie będzie miała dyspozycja art. 15 ust. 2 a u. d. p. p.w.”.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 a u. d. p. p.w. „Organ administracji publicznej ogłaszający otwarty konkurs ofert powołuje komisję konkursową w celu opiniowania złożonych ofert”. W piśmiennictwie istnieje pogląd, iż niedopuszczalne jest pozbawienie komisji konkursowej możliwości kompleksowej oceny oferty, co więcej niedopuszczalne jest takie

²⁴ Oferta Fundacji „Honeste Vivere” została odrzucona w konkursie przeprowadzonym w 2017 r. z powodu braku właściwego poświadczenia za zgodność z oryginałem załączonych do oferty dokumentów.

²⁵ Oferta Fundacji „Młodzi Ludziom” została odrzucona w konkursie przeprowadzonym w 2017 r. z powodu braku właściwego obliczenia wkładu własnego (puste rubryki), brak wypełnienia części pól i rubryk w ofercie, brak wypełnienia kosztorysu realizacji zadania.

²⁶ Oferta Fundacji „Togatus Pro Bono” została odrzucona w konkursie przeprowadzonym w 2017 r. z powodu braku właściwego poświadczenia za zgodność z oryginałem dokumentów (błędnie podpisana oferta, brak pieczętki osoby uprawnionej), błędnie wypełniona kalkulacja kosztów określonych w ofercie, brak oświadczeń tj. o zapoznaniu się z treścią ogłoszenia, o terminowym rozliczaniu dotacji w ciągu ostatnich dwóch lat, iż zadanie mieści się w celach statutowych.

²⁷ Oferta Fundacji „W służbie wsi” została odrzucona z uwagi na zbyt mały wkład własny tj. w wysokości 1.800,00 zł. Co daje 2,96% (natomiast oferta wybrana tj. Stowarzyszenia Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja i Rozwój” zgłosiła wkład własny w wysokości 14.645,00 zł. Co daje 24,12%).

²⁸ Oferta Stowarzyszenia Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój” została wybrana w konkursie w 2017 r. ponieważ, spełniała wszystkie wymagania formalne i merytoryczne.

skonstruowanie systemu weryfikacji ofert, które odbierałoby komisji konkursowej, choćby w części realny wpływ na dana opinię. Zatem należy ocenić negatywnie wyżej poruszona kwestię.

Postępowanie kontrolne wykazało, iż organizacja pozarządowa Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój” w toku przeprowadzonych konkursów w latach 2015, 2016, 2017 spełniała kryteria określone w art. 11 ust. 6 Ustawy.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż wybrana organizacja pozarządowa załączyła do ofert, zgodnie z przepisem art. 11 ust. 6 pkt 2 Ustawy, promesy zawarcia umów z osobą uprawnioną do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej. Należy wskazać, iż w przypadku nie załączenia przez zwycięską organizację pozarządową umów z adwokatami lub radcami prawnymi, Starosta powinien przed zawarciem umowy z przedmiotową organizacją zweryfikować fakt zawarcia przez organizację umów o udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej z osobami uprawnionymi do jej świadczenia. Powyższy obowiązek wynika z przepisu art. 11 ust. 9 zdanie pierwsze Ustawy. Należy stwierdzić, iż Starosta Górowski wykonał przedmiotowy obowiązek.

„Organizacja pozarządowa wywiązywała się z obowiązku przedstawienia zawartych umów z radcami prawnymi i adwokatami. Umowy z roku 2015 – załącznik nr 17, umowy z roku 2016 – załącznik nr 18, umowy z roku 2017 – załącznik nr 19)”.

[dowód: akta kontroli str. 81-92]

Ponadto, odnośnie umów zawartych ze Stowarzyszeniem Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój”, należy wskazać, iż zgodnie z przepisem art. 11 ust. 7 Ustawy organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie umowy zawartej z powiatem, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1, 3-6 Ustawy, które mówią o: wskazaniu miejsca i czasu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej; określeniu sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt nieodpłatnej pomocy prawnej; wskazaniu niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiający udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej; zasadach zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz o zasadach zapewniania zastępstwa. W wyniku kontroli stwierdzono, że umowy zawarte przez Powiat Górowski ze Stowarzyszeniem Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój” zawierają ww. elementy oprócz

ujętego w art. 6 ust. 2 pkt 3 Ustawy. Przyczyną powyższej nieprawidłowości była niedostateczna znajomość przepisów ustawy.

[dowód: akta kontroli str. 81, 293-302]

Ponadto w toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Górze²⁹ zawarto informacje wymagane przepisami art. 9 ust. 3 w zw. z art. 9 ust. 1 pkt 1 i 2 Ustawy oraz § 4 zdanie pierwsze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej, zwanego dalej Rozporządzeniem. Natomiast na ww. stronie nie zawarto danych organizacji pozarządowej (§ 4 zdanie drugie Rozporządzenia). Przyczyną powyższej nieprawidłowości była niewystarczająca znajomość przepisów Rozporządzenia.

II. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej.

W 2018 r. mieszkańcy Powiatu Górowskiego mogą otrzymywać darmowe porady prawne w nw. punktach nieodpłatnej pomocy prawnej.

- 1) Pierwszy punkt nieodpłatnej pomocy prawnej jest prowadzony przez Powiat Górowski, położony jest w lokalizacji: Góra 56-200, ul. Armii Polskiej 8 (dawna przychodnia, II piętro, pok. nr 316)

Pomoc prawna udzielana przez radcę prawnego i adwokata;

Poniedziałek - piątek od godziny 11:00 do 15:00;
- 2) Drugi punkt nieodpłatnej pomocy prawnej jest prowadzony przez organizację pozarządową Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój”, położony jest w tej samej lokalizacji co punkt prowadzony przez Powiat Górowski tj. Góra 56-200, ul. Armii Polskiej 8 (dawna przychodnia, II piętro, pok. nr 316);

Pomoc prawna udzielana przez radcę prawnego i adwokata;

²⁹ http://www.bip.sp-gora.dolnyslask.pl/Zakladka_Nieodplatna_Pomoc_Prawna/

Poniedziałek, wtorek, środa, piątek od godziny 7:00 do 9:00 oraz 18:00 do 20:00

Natomiast w czwartki punkt funkcjonuje w godzinach od 14:00 do 18:00 w lokalizacji:

Wąsosz 56-210, ul. Zacisze 10D

(Zespół Placówek Kultury w Wąsoszu, parter, pok. nr 5).

Należy wskazać, iż zgodnie z art. 8 ust. 3 Ustawy nieodpłatna pomoc prawna jest udzielana w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie. Należy stwierdzić, iż harmonogram punktów prowadzonych w Powiecie Górowskim jest zgodny z zacytowanym przepisem.

W toku czynności kontrolnych dokonano oględzin wszystkich ww. lokali. W wyniku oględzin stwierdzono, iż lokale w których funkcjonują punkty nieodpłatnej pomocy położone w Górze i w Wąsoszu zostały opatrzone odpowiednim oznakowaniem na zewnątrz budynku.

Ponadto w wyniku oględzin stwierdzono, iż lokale położone w Górze i Wąsoszu spełniają wszystkie wymogi, określone w § 5 ust. 1 pkt 1, ust. 3, 4 i 5 Rozporządzenia.

[dowód: akta kontroli str. 23-28]

W 2017 r. na terenie Powiatu nieodpłatnej pomocy prawnej udzielono 580 razy, w tym 319 w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej powierzonym do prowadzenia Stowarzyszeniu Inicjatyw Społecznych „Wsparcie, Informacja, Rozwój”, a 261 w punktach prowadzonych bezpośrednio przez Powiat.

Ustalono, iż prawidłowo realizowany jest obowiązek przechowywania oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 6 i ust. 3 i 4 Ustawy. Oświadczenia były przechowywane w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom trzecim (w zamykanych szafach)³⁰.

Starosta Górowski jako administrator danych osobowych zawartych w przedmiotowych oświadczeniach wydał pracownikowi Starostwa Powiatowego w Górze stosowne upoważnienie do przetwarzania danych osobowych, w trybie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych³¹.

[dowód: akta kontroli str. 40]

³⁰ Pkt 10 Wyjaśnień.

³¹ Upoważnienie imienne z dn. 13 grudnia 2012 r. do przetwarzania danych osobowych wydane przez Starostę Górowskiego.

W toku czynności kontrolnych dokonano weryfikacji poprawności sposobu dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej, w wyniku której stwierdzono, iż zdarzały się przypadki w których nieodpłatna pomoc prawna została udzielona osobom, które wykazały uprawnienie do jej uzyskania poprzez przedłożenie oryginału decyzji albo odpisu decyzji o przyznaniu świadczenia z pomocy społecznej lub zaświadczenia o udzieleniu świadczenia, o którym mowa w art. 106 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (art. 4 ust. 2 pkt 1 Ustawy), bez pobrania od nich oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 3 Ustawy³². W powyższym zakresie udzielono następujących wyjaśnień:

„Pracownik nie dołożył staranności i nie wykazał się konsekwencją egzekwowania dostarczania oświadczeń wraz z kartami nieodpłatnej pomocy prawnej. Wymagana liczba oświadczeń nie została złożona w Starostwie. Pracownik został pouczony o bezwzględny przestrzeganiu zasad zgodności kart i składanej liczby oświadczeń”³³.

[dowód: akta kontroli str. 306-491, 493]

Należy ocenić pozytywnie działania podejmowane przez Powiat, mające na celu zapewnienie poprawności dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej. Niemniej jednak, należy wskazać, że w myśl przepisów art. 4 ust. 1 pkt 1, ust. 2 pkt 1 i ust. 3 Ustawy nieodpłatna pomoc prawna nie powinna zostać udzielona osobom, które nie złożą ww. oświadczeń.

Należy stwierdzić, że odmowa złożenia oświadczenia jest równoznaczna z rezygnacją ze skorzystania z uprawnienia do otrzymania nieodpłatnej pomocy prawnej.

³²Zestawienie określające braki oświadczeń w kartach nieodpłatnej pomocy prawnej:

Grudzień 2017 r. – 6 kart nieodpłatnej pomocy prawnej wymaga złożenia oświadczeń, w aktach są 4 szt. oświadczeń zamiast 6 szt., brak 2 oświadczeń.

Listopad 2017 r. – 8 kart nieodpłatnej pomocy prawnej wymaga złożenia oświadczeń, w aktach jest 6 szt. oświadczeń zamiast 8 szt., brak 2 oświadczeń. Ponadto w m-cu listopad 2017 dodatkowo 1 karta wymaga dołączenia 1 szt. oświadczenia wymaganego art. 4 ust. 4 u. n. p. e. p. w aktach brak przedmiotowego oświadczenia. Łącznie w m-cu listopad 2017 wystąpił brak 3 oświadczeń: tj. 2 oświadczeń z art. 4 ust. 3 u. n. p. e. p. i 1 oświadczenia a art. 4 ust. 4 u. n. p. e. p.

Październik 2017 r. – 9 kart nieodpłatnej pomocy prawnej wymaga złożenia oświadczeń, w aktach jest 8 szt. oświadczeń zamiast 9 szt., brak 1 oświadczenia.

Grudzień 2016 r. – 7 kart nieodpłatnej pomocy prawnej wymaga złożenia oświadczeń, w aktach są 4 szt. oświadczeń zamiast 7 szt., brak 3 oświadczeń.

Listopad 2016 r. – 4 kart nieodpłatnej pomocy prawnej wymaga złożenia oświadczeń, w aktach są 3 szt. oświadczeń zamiast 4 szt., brak 1 oświadczenia.

Październik 2016 r. liczba kart i oświadczeń jest zgodna (5 kart i 5 oświadczeń).

³³ Pkt 13 Wyjaśnień.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (t. j. z dn. 11 stycznia 2018 r. Dz. U. poz. 318) w załączniku nr 1 określa wzór karty nieodpłatnej pomocy prawnej.

Zgodnie z § 7 ust. 2 „W karcie nieodpłatnej pomocy prawnej zamieszcza się dane dotyczące: 1) formy udokumentowania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, 2) dziedziny prawa, z której udzielono nieodpłatnej pomocy prawnej, 3) formy udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, 4) czasu poświęconego na udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej.

Ponadto § 7 ust. 3 i 4 określają, że „Osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej może zawrzeć w karcie nieodpłatnej pomocy prawnej, za zgodą osoby uprawnionej, dane zbiorcze dotyczące osoby uprawnionej. Odmowa udzielenia tych danych nie stanowi podstawy odmowy udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej...”. Dane zbiorcze, o których mowa w ust. 3, dotyczą: 1) wieku, 2) płci, 3) wykształcenia, 4) średniego miesięcznego dochodu, 5) liczby członków gospodarstwa domowego, 6) miejsca zamieszkania³⁴, 7) posiadania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności”.

Mając na uwadze powyższe, w toku kontroli, ustalono, iż na pierwszej stronie kart nieodpłatnej pomocy prawnej opiewającej na m-ce październik, listopad, grudzień 2016 r. zamieszczono informację cyt. „*Bardzo proszę o wpisanie z jakiej gminy jest osoba, której udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna – Góra, - Wąsosz, - Niechlów, - Jemielno*”. Wyżej wymieniona informacja nie jest ujęta we wzorze karty nieodpłatnej pomocy prawnej określonej w załączniku nr 1 przedmiotowego rozporządzenia. W związku z powyższym zażądano od jednostki kontrolowanej udzielenia wyjaśnień w przedmiotowym zakresie, które otrzymano w brzmieniu:

„Zapis widniejący na pierwszej stronie karty nieodpłatnej pomocy prawnej w miesiącach październik-grudzień 2016 r. nie był zgodny ze wzorem kart określonym w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i udokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej. Zapis ten miał

³⁴ Poz. 11 Wzoru karty nieodpłatnej pomocy prawnej /Dane Zbiorcze/ Miejsce zamieszkania osoby korzystającej z nieodpłatnej pomocy prawnej: - wieś, - miasto poniżej 10 000 mieszkańców, - miasto od 10 000 do 25 000 mieszkańców, miasto powyżej 25 000 do 100 000 mieszkańców, miasto powyżej 100 000 mieszkańców. Załącznik nr1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (t. j. z dn. 11 stycznia 2018 r. Dz. U. poz. 318).

charakter krótkotrwały i miał służyć analizie liczby osób z poszczególnych gmin naszego powiatu w celu uruchomienia punktów udzielania pomocy prawnej w tych gminach”³⁵.

[dowód: akta kontroli str. 306, 314, 318, 322, 326, 335, 339, 343, 347, 358, 362, 366, 370, 376, 381, 493]

Zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej „Kartę nieodpłatnej pomocy prawnej oraz oświadczenia, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 6 oraz ust. 3 i 4, adwokat lub radca prawny przekazuje staroście do dziesiątego dnia następnego miesiąca kalendarzowego...”. W toku kontroli nie można było ustalić czy karty nieodpłatnej pomocy prawnej wraz z przedmiotowymi oświadczeniami były przekazywane w ww. ustawowym terminie. Przekazane do Starostwa karty nieodpłatnej pomocy prawnej i oświadczenia nie zawierały daty wpływu do urzędu. W przekazanej kontrolerowi dokumentacji brak było jakiegokolwiek informacji określającej faktyczną datę przekazania do Starostwa Powiatowego w Górze przedmiotowych kart i oświadczeń przez adwokatów czy radców prawnych.

Ponadto odnośnie dokumentacji nieodpłatnej pomocy prawnej wskazano w wyjaśnieniach:

„Karty nieodpłatnej pomocy prawnej za poszczególne miesiące przekazywane do Starosty przez radców i adwokatów wg. oświadczenia pracownika wykonującego zadania z zakresu ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej były dostarczane z zachowaniem wymaganego terminu. Nie zgłaszano, żadnych uwag w tym względzie. Obowiązek przekazywania do 10 danego miesiąca był realizowany. Niemniej jednak od dnia kontroli wprowadzono zasadę dostarczania pism przewodnich przez radców prawnych i adwokatów”.

Podsumowując, należy docenić dążenia Starostwa mające na celu wypełnianie dyspozycji przepisu art. 7 ust. 2 Ustawy. Nie zmienia to jednak faktu, iż kontrola wykazała braki w liczbie oświadczeń do kart nieodpłatnej pomocy prawnej. Nie można również określić faktycznej daty przekazania przedmiotowych oświadczeń (tj. brak pieczęci wpływu do Starostwa), zatem ww. działania trzeba określić jako negatywne.

³⁵ Pkt 9 Wyjaśnień.

Na uwagę zasługuje jednak fakt, że wraz ze złożeniem wyjaśnień jednostka kontrolowana zapewniła, iż:

„Pracownik wykonujący zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej został poinformowany o konieczności prawidłowego wykonywania swoich obowiązków mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości i uchybień oraz niedopuszczenie do ich ponownego wystąpienia w przyszłości”.

Przyczyny powstania ww. nieprawidłowości w sposobie dokumentowania faktu udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej leżały po stronie osób świadczących bezpłatną pomoc prawną, natomiast brak udokumentowania daty wpływu do Urzędu ww. kart i oświadczeń leżał po stronie osoby, która je przyjmowała.

Na podstawie ustaleń kontroli, w celu dalszego usprawnienia realizacji kontrolowanego zadania należy:

1. Lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, dokonywać w oparciu cel ustawy tj. łatwy i powszechny dostęp dla jak największej liczby mieszkańców powiatu.
2. Przeprowadzać konkursy zgodnie z wymogami ustawowymi, w szczególności ogłaszając otwarty konkurs ofert powoływać komisję konkursową w celu opiniowania złożonych ofert pod względem formalnym i merytorycznym.
3. Zwrócić szczególną uwagę, aby umowy zawarte przez powiat z organizacjami pozarządowymi zawierały wszystkie wymagane elementy.
4. W dalszym ciągu, na bieżąco, monitorować poprawność sporządzenia kart nieodpłatnej pomocy prawnej i oświadczeń przedkładanych wraz z nimi, jak również terminowość ich przekazywania przez odpowiedzialne osoby oraz w razie stwierdzenia jakichkolwiek uchybień podejmować stosowne działania.

Proszę o poinformowanie o sposobie wykonania powyższych zaleceń, lub o przyczynach ich niewykonania, w terminie do 25 maja 2018 r. (art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej).

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Paweł Hreniak

